Ki kicsoda? Nyomozás

Kié a napló? Vajon mikor írta?

A fiatal levéltáros egy titokzatos napló birtokosát keresi valamikor a harmicas évek végén. Fontos lenne kideríteni, hogy kié a napló, hiszen egy titokzatos levél borítékjáról gondosan leválasztott háromkrajcáros bélyeg jelöli a napló egyik bejegyzését. Azt tudjuk róla, hogy Kőbányán adták postára, de hogy ki kapta meg, és hogyan került a naplóba, azt homály fedi. Fontos lenne megtudni, kié is ez a napló, mert az 1867-ben kibocsátott bélyeg felbecsülhetetlen értéket képvisel. Mi is adja az értékét? Hát az, hogy abban az időben az ötkrajcáros bélyegek piros színűek voltak, de tévedésből háromkrajcáros bélyegeket is piros színben nyomtattak ki, amelyek közül néhány forgalomba is került. Ilyen tévnyomatos bélyegből nagyon kevés maradt fenn, ezért tulajdonosának egész vagyon üti a markát, ha áruba akarja bocsátani. Nos, a napló tulajdonosa mesés vagyon birtokába jut, ezért rendkívül fontos megtudni, kié is a napló?

Amit az ifjú kutató megtudott a napló adatai alapján:

A napló szezője ***a trianoni határon túlról származott. Tanári végzettséget szerzett, szülőföldjén hátrány érte magyarsága miatt. Áttelepült Magyarországra, de a háború után már nem tanított, színes értelmiségi pályát tudhatott magáénak.***

Ki ő? Töltsd ki az információk alapján az alábbi táblázatot, és megtudod, az öt személy közül ki a mesés vagyon tulajdonosa?

A főispán egyik fia az olasz fronton esett el, a tanítónő az egyik bátyját veszíti el a háborúban.	A költő apja ortodox lelkész, a tanítónő édesapja tanító volt abban faluban, ahol Ady Endre 1914-ben járt, és versben is megörökítette, hogy a Kalota folyó partján időzött.	A volt főispánt és a publicistát Pécsről illetve Aradról internálják a megszálló hatóságok: (1918-21).	A publicista, akit a román hadsereg aradi bevonulása után internáltak, később (1932) kiállt a magyar kisebbség jogaiért és kísérletet tett a megbékélésre magyarok és az utódállamok népei között.	A nagyatádi gyógyszerész és köznemesi anya gyermeke a háború után a városi ügyeknek és az írásnak szentelte életét.
A világháború éveiben ketten épp felsőfokú tanulmányaikat végezték: egyikük papi szemináriumban, másikuk az egyetem germanisztika szakán.	Az öt személy közül csak egy harcolt a fronton: a felvidéki családból származó publicista a Balkánon szolgált népfelkelő századosként.	A tanítónő iskolájában előbb a katonai kórház, később a román hadsereg katonáinak beköltözése miatt akadozott a tanítás.	A román hadsereg bevonulása a háborúból a Balkánról hazatérő népfölkelő számára internálást, a kalotaszentkirályi tanító leánya számára kényszerű tanítási szünetet hozott.	A műfordítónő nem tud tanárként elhelyezkedni, mert előbb 1918-ban a zavaros helyzet miatt nem tudja elfoglalni állását a budapesti Baár Madas Gimnáziumban, később a zágrábi gimnázium testülete magyarsága miatt utasítja vissza jelentkezését a tanári állásra.
A gyógyszerész fia (naplóírás), a körorvos lánya (műfordítás) és a lelkész fia (költő) is írással foglalkozott.	Az öt személy közül csak egy született a trianoni Magyarország területén, de hárman is ott éltek életük háború utáni részében: a tanítónő és a horvát iskolában visszautasított tanárnő is.	Az erdélyi és a horvátországi pedagógus is állást kapott Magyarországon – egyiküknek sikerült ott elhelyezkednie, a másikuknak nem.	A költő előbb szerkesztő abban a városban, ahol a „Memorandum-per” zajlott, később Nyugat-Európában látott el diplomáciai szolgálatot, és akadémikus lett.	Az ötből két személy a többségi nemzet tagjaként él a háború után szülőföldjén, ketten áttelepülnek, egy személy kisebbségiként szülőföldjén élve küzd a kisebbségi magyarság jogaiért, a magyarok és az utódállamok népeinek megbékéléséért.
A gyermekét a háborúban elveszítő tisztviselőt a megszállók internálják.	Krenner Miklós abból a városból származott, ahonnan Magyarország két első gőzüzemű, keskenynyomtávú vasútvonalának egyike Selmecbányára vezetett.	Az, aki papnak tanult, előbb szerkesztő majd tudós lett, aki tanárnak tanult, műfordításból élt.	Gizella apja körorvos volt.	

Feladatlap: Név, osztály: …….

1. A sejtésem a válasszal kapcsolatban a nyomozás előtt:

2. A következő dolgokat tanultam a nyomozás közben **az első világháborúról**:

3. Ezt a tanulságot viszem magammal a nyomozás alapján **a magam számára**:

Feladatlap: Név, osztály:
…….

1. A sejtésem a válasszal kapcsolatban a nyomozás előtt:

2. A következő dolgokat tanultam a nyomozás közben **az első világháborúról**:

3. Ezt a tanulságot viszem magammal a nyomozás alapján **a magam számára**:

Név	**Visy László 1854-1935**	**Krenner Miklós 1875-1968**	**Czucza Emma 1886-1974**	**Lucian Blaga 1895-1961**	**Tarczay Gizella 1896-1981**
foglalkozás					
származás (hely és család)					
háborús élmény					
1918-1921 közötti élmény					
háború utáni sorsa					

Megoldás: Az idézet szerzője: Tarczay Gizella

Név	**Visy László 1854-1935**	**Krenner Miklós 1875-1968**	**Czucza Emma 1886-1974**	**Lucian Blaga 1895-1961**	**Tarczay Gizella 1896-1981**
foglalkozás	ügyvéd, volt főispán	tanár és publicista	tanítónő	költő	író, műfordító
származás (hely és család)	nagyatádi gyógyszerész apa, köznemesi származású anya	felvidéki családból származik, Garamberzencén laknak	kalotaszentkirályi református tanító családjából származik	apja ortodox lelkész, akinek ő a 9. fia	horvátországi faluban nevelkedik, apja könyvtáros
háborús élmény	egyik fia az olasz fronton vesztette életét	népfelkelő százados, a Balkánon harcol	testvére elesett a háborúban, az elemi iskolában, ahol tanít, ellehetetlenül a tanítás, mert hadikórházat rendeznek be ott.	1914-től a nagyszebeni ortodox szemináriumban tanul	egyetemi hallgató
1918-1921 közötti élmény	a várost megszálló szerb hatóságok letartóztatták és Szerbiába internálták	a román hadsereg aradi bevonulása után internálták	az iskoláját a román hadsereg katonái foglalják el.	Kolozsváron szerkesztő	állást kap a budapesti Baár Madas Gimnáziumban, de nem tudja elfoglalni.
háború utáni sorsa	életét a városi ügyeknek és az írásnak szentelte	kiállt a kisebbségi magyarok jogaiért, kísérletet tett a magyarság és az utódállamok népei közti közeledésre.	áttelepül Magyarországra, ahol egy ideig vagonlakó, majd 1948-ig tanít (utána nyugdíjba vonul)	diplomáciai szolgálatot teljesít, akadémikus	nem kap állást Zágrábban magyarsága miatt

Melléklet: A hangjáték szövegkönyve:

Az öt különös ember egy kis vendéglőben találkozott. Hosszú percekig némán méregették egymást. Nehéz volt megtörni a csendet, ami összekötötte és ami elválasztotta őket, már minden a múlté volt. Mégis ahogy egymásra pillantottak, nem a távolság volt az, ami megnehezítette a társalgást.

Aztán megjelent a fiatalember. Véletlenszerűen magára dobott, szebb időket látott ruhadarabjai kopottnak tűntek, mégis nyugalmat és eleganciát árasztott maga körül. Meglepetten nézett rá az öt vendég- nem ilyennek képzelték a levéltárost, aki halkan, kissé reszelős hangon, de határozottan kezdett mondandójába.

Sándor (Berti) : Hölgyeim és uraim, azért hívtam Önöket össze, mert kutatásaim során egy hagyatékot őrző láda alján egy naplót találtam. Sajnos elég rossz állapotban volt – szakadozott, sok lapja hiányzott. Végül a tulajdonos, az író személyét az itt jelenlévőkre tudtam leszűkíteni. Azt szeretném kideríteni, melyiküké a napló, mert volna még néhány kérdésem, amelyek tisztázásra várnak a kutatásaimhoz.

Annyit tudtam megállapítani a szerzőjéről, hogy ***a történelmi Magyarországon született, a trianoni határon túl. Tanári végzettséget szerzett, szülőföldjén hátrány érte magyarsága miatt. Áttelepült Magyarországra, de a háború után nem tanult szakmáját gyakorolta. megtudni, ki volt szerző, de főleg azt, hogy vajon mikor és miért írta át a fiatalkori naplóját?***

Emma (Nóri): De hisz ez könnyű lesz – mutassa meg, bizonyára ráismer valamelyikünk a saját írására.

Sándor (Berti): Sajnos a helyzet nem ilyen egyszerű. A napló sajnos megsemmisült. Épp ezért szeretném megtalálni az íróját. Talán ő segíthet a további kutatásaimban. Nem emlékeszik valamelyikük ezekre a sorokra? Talán gyorsabban végezhetünk…

László (Misó): Na, akkor vágjunk bele! Én főispán voltam azelőtt, egyik fiam az olasz fronton esett el. Szomorú történet ez, hagyjuk is, máig nem tudtam kiheverni.

Emma (Nóri): Nekem is sietős a dolgom, bár már nyugdíjas vagyok, egy kis tanítványom vár a segítségemre… ezért én is belevágok - az egyik bátyámat veszítettem el a háborúban, egyébként tanítónő voltam

Miklós (Ellák): Én publicista voltam, és a román hadsereg aradi bevonulása után internáltak, később (1932) kiálltam a magyar kisebbség jogaiért, és arra törekedtem, hogy békét teremtsek a magyarok és az utódállamok népei között. Vajon sikerül-e ez valaha? Nem tudom…

Emma (Nóri): Édesapám tanító volt egy kis faluban. Ady Endre itt járt 1914-ben, és gyakran időzött a Kalota folyó partján (ezt egy versben is megörökítette), Ön pedig, Lucian, ha jól tudom egy ortodox lelkész gyermeke.

Lucian (Dávid): Valóban, honnan tudja? Nahát!

László (Misó): Engem és Miklós (Ellák)t is internáltak a megszálló hatóságok: egyikünket Pécsről, másikunkat Aradról 1918 és 21 között. Nehéz évek voltak.

Sándor (Berti): Ismerték egymást? Hol ismerkedtek meg?

László (Misó): Nem-nem… Az ország egész távoli csücskeiből származunk…

Gizella (Juli): Ha jól tudom, akkor az Ön édesapja nagyatádi gyógyszerész édesanyja köznemesi köznemesi származású, Ön azonban a háború után a városi ügyeknek és az írásnak szentelte életét.

László (Misó): Így igaz… Régen volt. De honnan tudja mindezt? A háború szinte mindent elvett tőlem. A fiam… Azután a megszállók internáltak.

Lucian (Dávid) : A világháború éveiben ketten épp felsőfokú tanulmányaikat végeztük: egyikünk papi szemináriumban, másikunk az egyetem germanisztika szakán.

Emma (Nóri): Én akkor már egy iskolában tanítottam, és itt előbb a katonai kórházat létesítettek, később a román hadsereg katonáit költöztették be, ezért akadozott a tanítás.

Sándor (Berti): Ha jól tudom, ötük közül csak egyikük harcolt a fronton: a felvidéki családból származó publicista a Balkánon szolgált népfelkelő századosként. Senki nem kerülhette el a háború hatásait. A a Balkánról hazatérő népfölkelő számára a román hadsereg bevonulása a háborúból internálást, a kalotaszentkirályi tanító leánya számára kényszerű tanítási szünetet hozott.

Gizella (Juli): 1918-ban a zavaros helyzet miatt nem tudtam elfoglalni állásomat a budapesti Baár Madas Gimnáziumban, pedig hogy készültem már erre! Később a zágrábi gimnázium testülete magyarságom miatt utasította vissza jelentkezésemet a tanári állásra. Végül műfordító lettem.

Lucian (Dávid): Valóban, az írás iránti szenvedély is összekötő kapocs lehet köztünk. Én lelkész fiaként szinte teljes természetességgel fordultam a költészet, a versírás irányába, de ön - gyógyszerész fiaként is fontosnak érezte a naplóírást, Ön pedig – akinek egy körorvos az édesapja, végül műfordító lett – mindannyian az alkotó írásban találtunk magunkra.

László (Misó): Közülünk csak én születtem a trianoni Magyarország területén, de végül hárman is ott éltek Önök közül a háború után: Ön, aki tanítónő volt, és Ön is, akit a horvát iskolában visszautasított tanárnő is.

Sándor (Berti): Arra én is rájöttem, hogy Önök közül ketten is, az erdélyi és a horvátországi pedagógus is állást kapott Magyarországon – egyiküknek sikerült ott elhelyezkednie, a másikuknak nem. A költő előbb szerkesztő abban a városban, ahol a „Memorandum-per” zajlott, később Nyugat-Európában látott el diplomáciai szolgálatot, és akadémikus lett.

Sándor (Berti): Ötük közül ketten a többségi nemzet tagjaként éltek a háború után szülőföldjükön, ketten áttelepültek, egyikük kisebbségiként szülőföldjén élve küzdött a kisebbségi magyarság jogaiért, a magyarok és az utódállamok népeinek megbékéléséért.

Miklós (Ellák): Én abból a városból származom, ahonnan Magyarország két első gőzüzemű, keskenynyomtávú vasútvonalának egyikével Selmecbányárára lehetett eljutni. Tudja valamelyikük, hol volt ez?

Sándor (Berti): Nem vagyok ismerős a Felvidéken… De most a lényegre térve kérdeznék valamit. Úgy tudom, hogy az, aki Önök közül papnak tanult, előbb szerkesztő majd tudós lett, aki tanárnak tanult, műfordításból élt. Igaz ez? … No, mindegy is, hiszen képzeljék csak, a beszélgetés során rájöttem, kié a nap